

Finansdepartementet
Ert dnr. Fi 2025/00822

Yttrande - Statskontorets rapport (2025:7) Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner

Örebro kommun har inbjudits att lämna yttrande över Statskontorets rapport Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner (Statskontoret 2025:7). Nedan följer Örebro kommuns synpunkter. Först följer allmänna synpunkter och efter det specifika synpunkter kopplade till respektive förslag.

Allmänna synpunkter

Örebro kommun ställer sig i huvudsak bakom de förslag som läggs i Statskontorets rapport och gör bedömningen att förslagen kan stärka kommunernas arbete med kontroll och uppföljning för att motverka välfärdsbrottslighet. Vi bedömer förslagen som väl genomtänkta och uppfattar dem som viktiga steg för att stärka den kommunala kontrollen, öka rättssäkerheten och förebygga välfärdsbrottslighet. Förslagen kommenteras nedan under särskilda synpunkter.

Statskontoret pekar också på att de regler som finns i kommunallagen endast är en del av det regelverk som påverkar kommuners förutsättningar att bedriva en systematisk kontroll och uppföljning av privata utförare. Kommunallagen samspelar med andra lagrum som också påverkar kommunernas möjligheter att bedriva effektiv kontroll och uppföljning. I rapporten föreslås dock inte några justeringar eller tillägg i dessa lagstiftningar för att öka kommunernas förutsättningar. Detta skulle ha kunnat övervägas av utredningen i de fall de inte hanteras i andra utredningar.

Statskontoret påpekar att det pågår andra utredningar som lägger förslag kring andra frågor som påverkar detta område. Det är av stor vikt att de olika utredningarnas förslag lyfts upp och hanteras parallellt för att den vidare utformningen av konkreta förslag så småningom ska leda fram till så effektiva och ändamålsenliga förutsättningar som möjligt för kommunerna.

Särskilda synpunkter

När det gäller förslaget att förtydliga kommunstyrelsens uppsiktsplikt ställer sig Örebro kommun bakom förslagen. Detta är ett viktigt förslag som stärker den strategiska styrningen och tydliggör ansvarsfördelningen mellan nämnderna och kommunstyrelsen. När allt mer verksamhet i kommunerna utförs av privata aktörer är det viktigt att kommunstyrelsen har ett tydligt mandat att följa upp att verksamheten bedrivs enligt lag, avtal och kommunens mål. Förslaget är positivt för en sammanhållen styrning och uppföljning av hela välfärdsuppdraget och bidrar till en likabehandling av kommunala och privata aktörer.

Örebro kommun ställer sig också positiv till en årlig rapportering till fullmäktige. En sådan rapportering stärker transparensen, möjliggör politisk förankring och ger fullmäktige ett bättre underlag för strategiska beslut. Det synliggör alla nämnders arbete med kontroll och uppföljning och bidrar till en sammanhållen styrning och skapar incitament för kontinuerlig förbättring och lärande i den kommunala organisationen. Örebro kommun vill betona att en skrivning om styrelsens rapportering till fullmäktige formuleras på ett sådant sätt att den medför att nödvändig kontroll och uppföljning säkerställs.

När det gäller förslaget om att utreda en ökad statlig granskning tycker Örebro kommun att det i grunden är ett bra förslag. En oberoende granskning kan bidra till ökad rättssäkerhet. Den kan också synliggöra eventuella brister och skapa incitament för förbättring. Det är dock viktigt att granskningen har syftet att stödja kommunerna och bidra till en effektivisering och kunskapsutveckling.

Örebro kommun ställer sig positiv till förslaget att utreda varför kommuner inte i högre utsträckning polisanmäler välfärdsbrott. Det är av stor vikt att identifiera och undanröja hinder som försvårar anmälningar, såsom otydliga riktlinjer, bristande stöd eller rädsla för repressalier. En stärkt anmälningskultur är avgörande för att rättskedjan ska fungera och för att välfärdsbrott ska kunna bekämpas. Örebro kommun ser även positivt på att utredningen belyser behovet av stöd till anställda som anmäler misstänkta oegentligheter.

När det gäller Statskontorets övriga iakttagelser instämmer Örebro kommun i flera av bedömningarna:

- Det är viktigt att kommunsektorn får så bra tillgång till information som möjligt för att stärka uppföljning och kontroll.
- Ett nationellt register över olika utförares tidigare leveranser vore värdefullt.
- Det är viktigt att kommuner, men även andra offentliga aktörer, prioriterar och effektiviserar kontroll och uppföljning för att motverka

välfärdsbrottslighet. Det är viktigt att åstadkomma samarbete och samverkan i dessa frågor.

- En utvärdering av den förändrade skrivningen kring fullmäktiges program för uppföljning av privata utförare bör övervägas.

John Johansson (S)
Kommunstyrelsens ordförande
Örebro kommun

John Johansson (S)
Kommunstyrelsens ordförande
Örebro kommun